

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Project: Παιδαγωγικό πρόγραμμα χοροθεάτρου

Γαλάνη Μαρία (Μάρω) PhD
ΤΕΠΕΚΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Project: Παιδαγωγικό πρόγραμμα χοροθεάτρου

Διαδικασία παρέμβασης στο σχολείο ή σε δομή μέσω ενός καλά σχεδιασμένου και οργανωμένου καλλιτεχνικο-εκπαιδευτικού προγράμματος από μια εμπνευστική ομάδα καλλιτεχνών και παιδαγωγών.

Τεχνικές

- Ρυθμικής
- Δημιουργικού χορού (Laban)
- Σύγχρονου χορού (release technique, graham, contact improvisation)
- Θεατρικού παιχνιδιού
- Θεατρικές τεχνικές /δράμα στην εκπαίδευση

Σχέδιο παιδαγωγικού προγράμματος χοροθεάτρου

- Τίτλος προγράμματος
- Στόχος αναφοράς
- Χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης
- Στόχοι
- Μεθοδολογία υλοποίησης – βήματα
- I. Γενικός σχεδιασμός
- II. Υλοποίηση [σχέδια και ημερολόγια συναντήσεων]
- III. Κλείσιμο αποτίμηση και συμπεράσματα

Αποτελεσματικότητα παρέμβασης

Είναι ιδιαίτερη σε ομάδες και τάξεις μαθητών με διαφοροποιημένα, χαρακτηριστικά:

- Γλωσσικά
- Εθνοτικά
- Θρησκευτικά
- Πολιτισμικά

Ερεθίσματα

- φωτογραφίες
- άρθρα
- ρεπορτάζ
- λογοτεχνικά κείμενα
- κινηματογραφικές ή θεατρικές σκηνές, video , εικαστικά έργα
- μία ανάμνηση
- ένα γεγονός
- ένα συναίσθημα
- μια σκέψη
- μια άποψη

Περιλαμβάνει

- Εκπαιδευτικό υλικό
- Βιωματικά εργαστήρια ρυθμού, χορού και θεάτρου
- Παράσταση

- Τα βήματα

- Επιλογή του θέματος

[εισήγηση από τον εκπαιδευτικό, brain storming, εννοιολόγηση κ.λπ.]

- Επεξεργασία αρχικού ερεθίσματος (Visible Thinking, του D. Perkins)
- Τα μέλη της ομάδας/τάξης με βάση τις προϋπάρχουσες αντιλήψεις τους τολμούν ελεύθερη και αυθόρμητη έκφραση ιδεών για το θέμα.
- Visible Thinking: είναι εργαλείο στην αρχή της έρευνας/σημείο εκκίνησης αλλά και τρόπος ανάπτυξης/ ανάλυσης και εμπάθυνσης του έργου.
- Ενίσχυση του θεωρητικού πλαισίου του θέματος.
- Δημιουργία αρχικού καμβά με χαρακτηριστικά κείμενα που μπορούν να αποτελέσουν τη δραματολογική προσέγγιση.
- Κινητικός πειραματισμός δοκιμές δομικής κινητικής αφήγησης (Laban)

- **Ανάπτυξη και σύνθεση**
- Επιλογή κειμένων (ανακύκλωση, κειμένων που προϋπάρχουν: λογοτεχνικών, θεατρικών, φιλοσοφικών)*.
- Βασική δομή των χορογραφιών, οι κινησιολογικοί δρόμοι που θα χρησιμοποιηθούν .
- Καλλιτεχνική δουλειά, συγκεντρώνονται όλες οι ιδέες και παίρνονται οι αποφάσεις που αφορούν στο δημιουργικό χτίσιμο της παράστασης σχετικά με:
  - Ρούχα
  - Αντικείμενα δράσης,
  - Φωτισμοί
  - Σκηνικά
  - Μουσική -ήχοι – ρυθμοί
  - Η εκφορά του φωνούμενου λόγου
  - Τελικές χορογραφίες.

* αποσπασματικότητα & επαναλήψεις χαρακτηριστικό της performance & του χοροθεάτρου

- Τελική Φάση
  - Οργάνωση και λειτουργία των προβών.
  - Τελική δημιουργία.
  - Τζενεράλε.
  - Παράσταση.

Παράδειγμα Σχεδίου μιας Συνάντησης

Από το χάικου στη χορογραφία _Μάρω Γαλάνη

Τρόποι δημιουργίας χορογραφίας με κινητική απόδοση λέξεων
[Δημιουργικότητα, στοιχειώδεις ενέργειες από την έμπνευση ως τη σκηνική δράση]

χαϊκού

είναι Ιαπωνικό σύντομο ποίημα
τρίστιχο με τη μορφή 5- 7-5
και περιγράφει συνήθως μια
εικόνα της φύσης.

- **Θέμα:** Αξιοποίηση των θεμελιωδών στοιχείων της κίνησης για την απόλαυση από τη χορευτική δημιουργία, την κινητική απόδοση ενός σύντομου ποιητικού κειμένου.

Στόχοι

- Να συνειδητοποιεί το παιδί το σώμα του στο χώρο και τη δυνατότητα που αυτό έχει να «μιλά» και να εκφράζεται.
- Να δέχεται τις προτάσεις των άλλων και να δουλεύει με ενθουσιασμό τόσο πάνω στις δικές του προτεινόμενες κινήσεις όσο και των υπολοίπων μελών της ομάδα του για την ολοκλήρωση κοινής ροής.
- Να παρακολουθεί τη δράση άλλων.
- Να μπορεί να σχολιάζει το αποτέλεσμα και να ασκεί καλοπροαίρετη κριτική στη δημιουργία των συμμαθητών του.

- **Χώρος:** Η τάξη και προτιμότερη αίθουσα με ξύλινο πάτωμα
- **Υλικά:** χαρτί του μέτρου, μαρκαδόρους.
- **Μουσική:** Kitaro/Silk Road, Μάνος Χατζιδάκις /Η μελαγχολία της ευτυχίας
- **Προτεινόμενη διάρκεια συνάντησης:** 2 διδακτικές ώρες.

Τεχνική Ανάπτυξης

Φάση Α:

α. Πρόθεση του μαθήματος

- Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο. Ξεκινάει ένας και λέει μια εικόνα που την πλάθει εκείνη τη στιγμή. Ο επόμενος με αρχή την τελευταία του λέξη συνεχίζει με μια άλλη εικόνα, κοκ.
- Ο εκπαιδευτικός μιλά με λίγα λόγια στους μαθητές για το χαϊκού και τους διαβάζει 2 Ιαπωνικά χαϊκού (του Ματσούο Μπασό μετάφραση Σωκράτη Σκαρτσή).

β. Ζέσταμα /προετοιμασία του σώματος

- Οι μαθητές ξεκινούν ένα σύντομο σωματικό ζέσταμα, με τη μέθοδο της μίμησης ή με αυτοσχεδιασμό κατευθυνόμενο από τον εκπαιδευτικό, ο οποίος τους οδηγεί σε επαναλαμβανόμενες κινήσεις του σώμα τέτοιες που δημιουργούν σχήματα με ευθείες και κύκλους και κατόπιν τους προτείνει ή τους προτρέπει σε κινήσεις με τις οποίες το σώμα δημιουργεί τα γράμματα του ελληνικού αλφάβητου στο χώρο για να γραφτούν λέξεις από τα χαϊκού, καθώς ο εκπαιδευτικός τα επαναλαμβάνει.

Φάση Β: Εισαγωγή στο θέμα/ διερεύνηση, αναζήτηση, ανάπτυξη

- Η ομάδα τρέχει στο χώρο με ρυθμό σιγά, γρήγορα, πιο γρήγορα. Όταν ακουστεί stop η ομάδα σταματά κι ανάλογα με το ζητούμενο μένει ακίνητη σε σχήμα με σώμα να τεντώνεται, να μαζεύεται, να λυγίζει, να στρίβει να αλλάζει σχήματα και επίπεδα στο χώρο. Η άσκηση συνεχίζεται με ακινησίες από λέξεις των χαϊκού τις οποίες λέει ο εκπαιδευτικός και τις οποίες οι μετέχοντες δοκιμάζουν να αποδώσουν ως αίσθηση.
- Οι μετέχοντες στέκονται, κάθονται ή ξαπλώνουν σ' όποιο σημείο της αίθουσας επιθυμούν. Ο εκπαιδευτικός αφού πληροφορήσει τους μαθητές ότι χαϊκού έχει γράψει κι ο έλληνας ποιητής Γιώργος Σεφέρης διαβάζει.
- Οι μετέχοντες αντιδρούν κινητικά στις λέξεις προσπαθώντας να δίνουν αυθόρμητα την αίσθηση για τη λέξη, (π.χ. αν στον πρώτο άκουσμα της λέξης "αστέρι" κάποιο μέλος έδωσε την κίνηση: όρθια θέση, ανάταση των χεριών, βλέμμα και κεφάλι στραμμένο στον ουρανό. Τις επόμενες φορές που θ' ακουστεί η λέξη "αστέρι" το παιδί αυτό θα προσπαθήσει να δώσει περίπου την ίδια κίνηση, αλλά θα παραμείνει ανοιχτό σε όποια δυνατή έμπνευση το οδηγήσει η αρχική κίνηση). Τα μέλη της ομάδας δεν είναι απαραίτητο ν' αντιδρούν σ' όλες τις λέξεις, αλλά σ' αυτές που είναι «δυνατές» γι' αυτό.
- Δοκιμάζουν αυτήν την άσκηση μερικές φορές κι ο εκπαιδευτικός βοηθά στην έκφραση με προτάσεις που αφορούν στα θεμελιώδη στοιχεία του χορού (χώρος, μορφή) να κινηθούν δηλαδή με εναλλαγές, στη θέση και στο σχήμα του σώματος ώστε να υπάρξουν ποικίλες κινητικές αντιδράσεις ως απαντήσεις στις λέξεις και συνεχίζοντας να ερευνούν τις κινήσεις να δημιουργήσουν το τελικό προσωπικό τους κινητικό «κείμενο» του χαϊκού.

A.

Μεσάνυχτα- κάτω από το φεγγάρι

Μυστικό σκουλήκι

Σκάβει το κάστανο.

B.

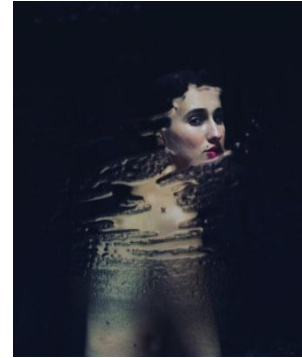
Κάτω από την πανσέληνο

Περπατούσα γύρο στη λίμνη

όλη τη νύχτα

*Γυμνή γυναίκα
το ρόδι που έσπασε ήταν
γεμάτο αστέρια.*

*Πού να μαζεύεις
τα χίλια κομματάκια
του κάθε ανθρώπου.*

*Στάξε στη λίμνη
μόνο μια στάλα κρασί
και σβήνει ο ήλιος.*

ή

- Προσπαθούν μεταγραφή των γραμμάτων σε σωματικά σχήματα (καμπυλόγραμμο - ευθύγραμμο). Δημιουργούν μορφές στρογγυλές και γωνιακές, τα γράμματα λέξεων του χαϊκού, με το σώματα σε διάφορα επίπεδα και κίνηση την οποία αρχικά οδηγεί ένα συγκεκριμένο μέλος του σώματος (πχ μύτη, κεφάλι, παλάμη, αγκώνας δάχτυλο, πέλμα, γόνατο κλπ) και κατόπιν με ολόκληρο στο σώμα

Φάση Γ: Ανάπτυξη του θέματος / σύνθεση/εκτέλεση/ χορός

- Γίνονται ομάδες των πέντε ατόμων και δημιουργούν από κοινού μια χορογραφία όπου ο καθένας υποβάλλει την ατομική ανακάλυψη (απόδοση της αίσθησης ή τη «γραφή» της λέξης στο χώρο) στην ομάδα για κοινή δημιουργία χορευτικής σύνθεσης (διδάσκουν τις κινήσεις που ανακάλυψαν ο ένας στον άλλον, επιλέγουν από τις κινητικές προτάσεις με συζήτηση την καταλληλότερη και δομούν μια σύνθετη κινητική ροή για ένα από τα «Χάι κου» (χρησιμοποιούν επιπλέον κινητική ή μετακίνηση που θα ορίσει ο εμπνευστής π.χ. βήμα αργό ή γρήγορο, τρέξιμο ανάλαφρο ή δυνατό, άλμα, στροφή, ισορροπία κ.λπ.).
- Σε ομάδα των πέντε ατόμων εντάσσουν αυτοσχέδια τρίστιχα σε ρυθμική σύνθεση π.χ. τραγούδι hip hop και στη συνέχεια πάνω σε αυτή τη σύνθεση δημιουργούν από κοινού μια χορογραφία με κινήσεις hip hop.

Φάση Γ: Παρουσίαση

- Παρουσιάζουν τις «χαϊκού» χορογραφίες - δημιουργίες τους στους συμμαθητές τους οι οποίοι δίνουν τίτλους στις χορογραφίες που βλέπουν.

ή

- Εκτέλεση της χορογραφίας hip hop
- feedback από την ομάδα θεατών σε αυτήν των χορευτών.

Φάση Ε: Αποθεραπεία /αποτίμηση/ feedback

- Κάθονται σε κύκλο για το παιχνίδι «Ροή της ενέργειας» η αριστερή παλάμη «κοιτά» προς πάνω και τη δεξιά παλάμη κάτω, οι μετέχοντες πλησιάζουν τα χέρια τους στα χέρια των διπλανών τους. Κλείνουν τα μάτια και προσπαθούν να νοιώσουν την ενέργεια να κυκλοφορεί, χωρίς να ακουμπήσουν τα χέρια μεταξύ τους. Πριν ανοίξουν πάλι τα μάτια ακουμπούν τα χέρια, παραμένουν για λίγο σε αυτή την επαφή και μετά ανοίγουν τα μάτια

ή

- Σε χαρτί του μέτρου δοκιμάζουν να γράψουν ένα μικρό τρίστιχο από την εμπειρία της συνάντησης ή ζωγραφίζουν μια εικόνα ή εικονογραφούν το τρίστιχο συμμαθητή τους .